

§ 54.

Приимане владѣтелската власть по завѣщание.

Владѣтелската власть прѣминавала отъ прѣдшественика на приемника не само по наслѣдство, но и по завѣщание. Българскитѣ владѣтели, по силата на своята власть и права, често прѣдавали владѣтелския прѣстолъ на когото искали отъ своитѣ постомци, и по този начинъ се появило правото за наслѣдване владѣтелската власть по завѣщание. Това право на владѣтелитѣ твърдѣ много помогнало да се развиятъ началата на майората и индивидуалното наслѣдване на владѣтелската власть. Въ старата българска държава обикновено и по правило наслѣдването по законъ и по завѣщание се съвпадали, и законниятъ наслѣдникъ, щомъ встѣпвалъ въ такъва възраст, да съзнава положението си, взималъ участие въ държавното управление. Но често българскитѣ владѣтели отъ политични съображения, лични симпатии и външни влияния отстранявали отъ владѣтелската власть законнитѣ наслѣдници, първороденитѣ си синове и прѣдавали и завѣщавали властта на по-малкитѣ си синове, на които по закона и държавноправнитѣ обичаи не се падала. Никифоръ говори, че българскиятъ владѣтель Савинъ, прѣди да избѣга въ Цариградъ, прѣдалъ владѣтелската власть на Умара.⁶⁷ Слѣдъ смъртъта на Омортага на българския владѣтелски прѣстолъ се въз-

Ѡ сѣродникъ црѣва ми, или инъ кого бгѣ Ѡберѣ и посадитъ на прѣстолѣ црѣва ми“.

„Рилски хрисовуль 94—96 „ѡбаче же и по смърти црѣва ми кого изволитъ гѣ бѣ црѣ въчнии. ѡ посадитъ на прѣстолѣ моемъ. или прѣвъзлюблены сѣнь црѣва ми. или Ѡ братей и сѣродникъ црѣва ми“.

⁶⁷ Niceph. „Κατὰ δὲ τὴν τρίτην ἰνδικτίονα εἰσέρχεται Κωνσταντῖνος εἰς Βουλγαρίαν τῷ τὸν ἀρχηγὸν αὐτῶν κατασταθέντα ὑπὸ Σαβίνου Οὐμαρον ὄνομα τῆς ἀρχῆς μεταστῆσαι Βουλγάρους, ἀνεπεῖν δ' ἐν αὐτῇ Τόκτον ἀνδρα Βούλγαρον τὸν Βαίνοῦ ἀδελεφὸν . . .“